

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

ab

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	11. 10. 2021
L.dz.	zał. ....
Podpis	.....

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 05.10.2021 r.

PSZ.II.431.22.2021

Pani Bożena Samela
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
ul. Radomska 72
27-200 Starachowice

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w dniach 18-19 sierpnia 2021 r. w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej, ul. Radomska 72 w Starachowicach.

Na podstawie art. 36 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 735) i art. 35 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 poz. 224) termin załatwienia sprawy dotyczącej postępowania kontrolnego w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Starachowicach, został przedłużony do dnia 18 października 2021 r. z uwagi na konieczność złożenia przez Dyrektora Placówki dodatkowych dokumentów i pisemnych wyjaśnień dotyczących kontrolowanego zakresu.

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 122, art. 122a i art. 197a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821 ze zm.),
- rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Anna Krupa - Pawłowska – inspektor wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 435/2021 z dnia 10.08.2021 r. - przewodnicząca zespołu inspektorów.

2. Pani Anna Konieczna – inspektor wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 436/2021 z dnia 10.08.2021 r.

Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.
2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.
4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Integralną część niniejszego wystąpienia pokontrolnego stanowią pisemne informacje z zakresu kontroli (zał. nr 1) oraz wyjaśnienia Dyrektora Placówki przesłane na prośbę kontrolujących (zał. nr 2).

Okres objęty kontrolą: stan aktualny na dzień kontroli.

Opis działalności placówki w kontrolowanym zakresie.

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Starachowicach jest placówką socjalizacyjną przeznaczoną dla 14 wychowanków. Placówka została przeniesiona z miejscowości Staw Kunowski do Starachowic w styczniu 2019 r. Organem prowadzącym placówkę jest Starosta Powiatu Starachowickiego. Placówka posiada numer REGON: 260085779 i NIP: 664203695.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Starachowicach powstała na mocy Uchwały Rady Powiatu nr L/370/2018 z dnia 15 listopada 2018 r. i funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Statut Placówki stanowi załącznik do w/w uchwały. W § 2 pkt 1 wskazano, że Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Starachowicach jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej prowadzoną przez powiat starachowicki. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa placówka opiekuńczo-wychowawcza jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, realizującą zadania z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wobec powyższego należy dokonać stosownych zmian w statucie placówki. Regulamin Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Starachowicach został wprowadzony Uchwałą Nr 159/2018 Zarządu Powiatu Starachowickiego z dnia 17 grudnia 2018 r. W ostatnim czasie, zarówno Statut, jak i Regulamin Organizacyjny nie były zmieniane.

W trakcie kontroli, w placówce umieszczonych było 14 wychowanków w wieku od 9 do 20 lat, w tym: 5 rodzeństw (w 4 przypadkach rodzeństwa dwuosobowe, w 1 przypadku rodzeństwo trzyosobowe). Najmłodsza wychowanka została umieszczona w placówce wraz ze starszym rodzeństwem, co jest zgodne z art. 95 ust 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wszyscy wychowankowie zostali umieszczeni w placówce na podstawie postanowień sądu. Dziesięcioro wychowanków pochodzi z powiatu starachowickiego, dwoje z powiatu rybnickiego oraz dwoje z powiatu ostrowskiego. Dzieci przebywają w placówce od: 2012 r. – 2 dzieci, 2014 r. – 2 dzieci, 2016 r. – 3 dzieci, 2018 r. – 4 dzieci, 2020 r. – 3 dzieci.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli (zał. nr 1 cz. I) wynika, że 8 dzieci do placówki przybyło z domu rodzinnego, 4 z placówki interwencyjnej oraz 2 z rodziny zastępczej. W 2020 r. placówkę opuściło łącznie 6 wychowanków, natomiast w roku bieżącym do dnia kontroli 1 wychowanek. Wychowankowie, którzy opuścili placówkę usamodzielnili się i powrócili do domu rodzinnego lub do domu osób im bliskich (np. siostra, ciotka, matka dziewczyny).

1. Przestrzeganie standardu opieki i wychowania.

Działania opiekuńczo-wychowawcze zostały ujęte w planach pracy placówki na 2021 rok. W dokumentach uwzględniono m.in. realizację głównych zadań w sferze: opiekuńczej, dydaktyczno-wychowawczej, terapeutyczno-rehabilitacyjnej, pracy z dzieckiem i jego rodziną, indywidualnej terapii i stymulacji rozwoju wychowanków. Uwzględniono także realizację stałych zajęć takich jak: zajęcia plastyczne, artystyczne, kulinarne, komputerowe, sportowe, krawieckie, terapeutyczne, gry i zabawy zespołowe oraz indywidualne z dziećmi, oglądanie filmów, pomoc w odrabianiu lekcji. Zaplanowano również do realizacji w ciągu roku szereg różnych imprez i spotkań okolicznościowych (np.: dzień kobiet, powitanie wiosny, zaduszki, mikołajki, wycieczki i różnorodne wyjścia itp.)

W ramach zapewnienia właściwej opieki i wychowania opracowano również dodatkowe procedury postępowania w placówce (np. z uwagi na epidemię, w sytuacji nieszczęśliwego wypadku, kradzieży, przyjęcia nowego wychowanka, podawania leków), z którymi zostali zapoznani wszyscy pracownicy.

Całodobową opiekę i wychowanie wychowankom placówki zapewnia kadra, zatrudniona w wymiarze pełnego etatu, którą stanowi: dyrektor, 7 wychowawców, pracownik socjalny oraz psycholog. Wszyscy pracownicy posiadają kwalifikacje wymagane na danym stanowisku, o których mowa w art. 98 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych pracowników znajdowały się dokumenty potwierdzające posiadanie odpowiedniego wykształcenia, zaświadczenia lekarskie, oświadczenia z zakresu

ochrony danych osobowych oraz informacje o osobie z Krajowego Rejestru Karnego. W toku czynności kontrolnych przekazano dyrektorowi, aby pracownicy podpisali stosowane oświadczenia potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W trakcie kontroli analizie poddano zakresy czynności 3 wychowawców, pracownika socjalnego oraz psychologa stwierdzając, że są zgodne z zajmowanymi stanowiskami.

Opieka nad dziećmi w placówce odbywa się według miesięcznego „*Rozkładu czasu pracy*”. Z analizy rozkładów czasu pracy oraz list obecności pracowników za miesiąc czerwiec i lipiec 2021 wynika, że opiekę nad dziećmi sprawuje co najmniej dwóch wychowawców, których pracę wspomaga także dyrektor, pracownik socjalny i psycholog. Dyżury pełnione są w różnych godzinach tj.: 7:00-11:00; 7:00-15:00; 7:00-19:00; 11:00-19:00; 11:00-23:00; 15:00-23:00. Harmonogram pracy pracowników opracowuje dyrektor placówki, dyżury są pełnione w systemie ośmio lub dwunastogodzinnym.

Zgodnie z rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej § 11 ust. 1 liczbę osób pracujących z dziećmi w godzinach nocnych ustala się na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdego dziecka. Z analizy harmonogramów pracy wynika, że opiekę w godzinach nocnych zazwyczaj sprawuje jeden wychowawca. Dyżury nocne pełnione są w godzinach 19:00-7:00 i 23:00-7:00. Osoby sprawujące opiekę w porze nocnej dokonują w ciągu nocy pięć obchodów, co odnotowują w „*Zeszytce dyżurów nocnych*” (zał. nr 3). Obchody odbywają się o godzinie: 23:30, 1:30, 3:30, 6:00; 7:00. Zeszyt zawiera datę, godzinę, opis obchodu nocnego oraz podpis osoby dyżurującej.

W ramach opieki i wychowania w placówce prowadzony jest „*Dziennik zajęć*” (zał. nr 4), w którym zawarte są wpisy dotyczące zrealizowanych zajęć i ważniejszych zdarzeń. Dziennik zawiera: datę, godziny zajęć, liczbę obecnych i nieobecnych wychowanków oraz tematykę zrealizowanych zajęć (np.: spacer z wychowankami po okolicy, zajęcia opiekuńcze z wychowankiem, zajęcia porządkowe, wyjazd do poradni kardiologicznej).

Zasady pobytu i funkcjonowania wychowanków w placówce zostały określone w „*Regulaminie wychowanków Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Starachowicach*” (zał. nr 5). Wychowankowie zapoznawani są z regulaminem po przyjęciu do placówki, jest on również dostępny na tablicy w korytarzu. W dokumentacji wychowanków znajdowały się oświadczenia dotyczące zapoznania się z w/w dokumentem.

Aktualny Regulamin został wprowadzony przez dyrektora placówki z datą 01.01.2020r. W dokumencie określono: prawa i obowiązki wychowanków, regulamin dyżurów, zadania samorządu wychowanków, regulamin otrzymywania kieszonkowego, nagrody i konsekwencje, tryb odwoływania się od konsekwencji, procedurę zwalniania się wychowanków poza

placówkę, zakazy, regulamin korzystania z telefonów komórkowych, rozkład dnia i zasady nauki, procedurę odwiedzin dzieci w placówce. Z uwagi na stan epidemii odpowiednimi aneksami wprowadzono zmiany do regulaminu w zakresie opuszczania placówki i odwiedzin osób bliskich.

Zgodnie z zapisami regulaminu wychowankowie wyróżniający się zachowaniem i zaangażowaniem na rzecz placówki oraz wykazujący postępy w nauce mogą zostać nagrodzeni: pochwałą, podwyższonym kieszonkowym, zgodą na samodzielne wyjście (np. do kina), nagrodą rzeczową. Ponadto grupa wyróżniających się wychowanków może wspólnie zostać nagrodzona przez dyrektora dodatkową wycieczką, wyjściem lub nagrodą rzeczową. Następnym łamaniem regulaminu i niestosowaniem się do określonych zasad może być: upomnienie wychowawcy, ograniczenie możliwości zwalniania się poza placówkę w czasie wolnym od zajęć (nie dotyczy kontaktów z rodziną), ograniczenie możliwości korzystania z komputera i telefonu, obniżenie kieszonkowego). Łamanie prawa przez wychowanków i prezentowanie nagannej postawy (jak np. kradzież, pobicie, wagary, ucieczki z placówki, spożywanie alkoholu lub narkotyków, stosowanie przemocy) mogą skutkować „ograniczeniem wyjść poza placówkę (w czasie wolnym, nie dotyczy urlopowań do rodziny)” lub „zgłoszeniem sprawy do Sądu Rodzinnego, co może doprowadzić do wydania przez Sąd decyzji o umieszczeniu wychowanka w placówce specjalistycznej”. Powyższy zapis regulaminu należy zmodyfikować. Zadaniem placówki jest poinformowanie sądu o zachowaniu wychowanka, a dalsze działania w stosunku do wychowanka są kompetencją sądu. Decyzja o umieszczeniu wychowanka w innej placówce może być jednym z rozwiązań zastosowanych przez sąd. Zapis ten winien być tak sformułowany, by nie stanowił dla wychowanka formy groźby.

Wychowankowie mają prawo odwoływania się od nałożonych konsekwencji. Placówka prowadzi dla każdego wychowanka „Rejestr zachowania” (zał. nr 6), w którym odnotowywane są przez wychowawców zachowania pozytywne i negatywne. Wpisy w rejestrze uwzględniane są podczas wyliczania kieszonkowego.

Zgodnie z regulaminem wychowankowie mają prawo przebywać poza placówką w czasie wolnym określonym rozkładem dnia wyłącznie za zgodą wychowawcy. Określono także czas pobytu poza placówką - w okresie zimowym do godz. 17:00, a w okresie letnim do godz. 20:00. Natomiast wychowankowie pełnoletni według decyzji wychowawcy. Za zwalnianie wychowanków zgodnie z „Ogólnymi zasadami zwalniania ...” odpowiada wychowawca będący na dyżurze, a w sprawach spornych decyduje dyrektor. Szczegółowe zasady zwalniania się poza placówkę zostały opisane w „Procedurze zwalniania wychowanka w POW w Starachowicach” zawartej w „Regulaminie Wychowanków”. W aneksie do procedury określono dodatkowo, że wychowankowie powyżej 10 r. ż. mogą opuszczać teren

placówki bez opieki wychowawcy wyłącznie za jego zgodą. Wychowankowie posiadający orzeczenie o upośledzeniu intelektualnym w stopniu umiarkowanym i jednocześnie leczący się psychiatrycznie nie mogą samodzielnie opuszczać placówki. Natomiast wychowankowie urlopowani z MOW mogą wychodzić poza teren placówki tylko pod opieką wychowawcy, chyba że wychowawca będący na dyżurze zadecyduje inaczej. Z informacji zawartych w zał. nr 1 cz. II pkt 6 wynika, że za zgodą wychowawcy samodzielnie opuszczać placówkę mogą wychowankowie powyżej 16 r.ż, co nie jest zapisane w w/w dokumentach. W opinii osób kontrolujących należy ujednoclić zapisy dotyczące pobytu wychowanków poza placówką tak, aby stanowiły one jeden dokument.

Wszystkie wyjścia wychowanków odnotowywane są w „Zeszycie wyjść” (zał. nr 7), który zawiera: imię i nazwisko dziecka, datę wyjścia, godziny nieobecności w placówce, miejsce pobytu/cel, podpis wychowanka oraz podpis wychowawcy, który zezwala na wyjście. Z analizy wpisów w zeszycie wynika, że wychowankowie wychodzą m.in. do sklepu, na spacer, do znajomych, na kurs prawa jazdy, na praktyki.

Zapisy regulaminu dotyczące korzystania przez wychowanków z telefonów komórkowych określają, że wychowankowie mają możliwość posiadania osobistego telefonu komórkowego. Z telefonów nie można korzystać podczas zajęć szkolnych, odrabiania lekcji, zajęć terapeutycznych, zebrań samorządu i ciszy nocnej. Wychowankowie ponoszą odpowiedzialność za swoje telefony, a w sytuacji prezentowania zachowań niezgodnych z regulaminem, korzystanie z nich może zostać czasowo ograniczone na okres wyznaczony przez dyrektora lub innego pracownika będącego na dyżurze. Regulamin nie określa na jaki maksymalny okres czasu i w jakich konkretnie sytuacjach może nastąpić ograniczenie możliwości korzystania z telefonu przez wychowanków, co należy uzupełnić poprzez doprecyzowanie zapisów w regulaminie.

Zgodnie z „Regulaminu Wychowanków” oraz „Regulaminem Organizacyjnym” w placówce działa samorząd wychowanków. Do zadań Samorządu należy: ustalanie dyżurów wychowanków na rzecz placówki wspólnie z wychowawcą, uczestnictwo w zebraniach i pracach Samorządu w zakresie: ustalania rocznego kalendarza imprez, organizacji imprez, zabaw, konkursów, wyjazdów, omawiania i podliczania kieszonkowego. Skład Samorządu wywieszony jest na tablicy znajdującej się na korytarzu placówki. Zebrania Samorządu odbywają się co miesiąc. Z każdego sporządzany jest *Protokół* (zał. nr 8). Na protokołach brak podpisów członków Samorządu.

Jednym z zadań placówki opiekuńczo – wychowawczej jest przygotowanie dziecka do usamodzielnienia. Ogólne zasady dotyczące usamodzielnienia zostały określone w „Regulaminie usamodzielnienia wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Starachowicach”

(zał. nr 9). W 2020 roku usamodzielniono się 6 wychowanków (zał. nr 1 cz. II pkt. 10).

Natomiast na dzień kontroli tj. 19.08.2021 r. w placówce przebywało łącznie 8 wychowanków objętych procesem usamodzielnienia. Z analizy dokumentacji w powyższym zakresie wynika, że wyznaczenie opiekuna usamodzielnienia oraz opracowanie Indywidualnych Planów Usamodzielnienia w przypadku już pełnoletnich wychowanków odbyło się z zachowaniem ustawowych terminów, o których mowa w art. 145 ust. 2 i 4 ustawy. W przypadku jednej wychowanki nie wyznaczono opiekuna usamodzielnienia z uwagi na fakt, że przebywa na ucieczce (zał. nr 10). Dokumenty potwierdzające fakt wyboru opiekuna usamodzielnienia oraz indywidualne programy usamodzielnienia zostały przekazane do zatwierdzenia przez kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie, odpowiednich ze względu na pochodzenie wychowanków. Najczęstszymi formami wsparcia, udzielonymi usamodzielnianym wychowankom placówki jest: pomoc psychologiczna, pomoc w zgromadzeniu i przygotowaniu niezbędnej dokumentacji, pomoc w złożeniu dokumentów i załatwianiu spraw administracyjnych. Zgodnie z zakresem czynności za poradnictwo oraz pomoc w zakresie przysługujących praw i świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków odpowiada pracownik socjalny. Dokumentacja prowadzona przez pracownika socjalnego (m.in. notatki służbowe, wywiady środowiskowe) potwierdza realizację powyższego zadania.

Uzupełniająca informacja dotycząca sposobów przygotowywania wychowanków do usamodzielnienia podczas ich pobytu w placówce, poza pomocą formalną wynikającą z przepisów prawa, została przedstawiona przez Dyrektora Placówki w wyjaśnieniu pisemnym złożonym na prośbę kontrolujących (zał. nr 2 pkt 7).

Zgodnie z „Regulaminem usamodzielnia” z pełnoletnimi wychowankami spisywane są kontrakty wraz z aneksami (zał. nr 11 i nr 12). Kontrakt zawarty jest pomiędzy wychowankiem a zespołem ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, w którego skład wchodzi dyrektor, pracownik socjalny, psycholog i wychowawca prowadzący. W kontrakcie z dn. 07.01.2019 r. wskazano uchylony, a więc nieobowiązujący akt prawny, tj. Rozporządzenie MPiPS z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. 2007 nr 201 poz. 1455) § 23 pkt 3. W związku z powyższym należałoby zaktualizować kontrakty z wychowankami zawierające powyższe zapisy.

Ponadto osoby kontrolujące zwróciły uwagę, że w „Regulaminie Wychowanków” w pkt 13 w części dotyczącej praw wychowanków wskazano, że wychowankowie usamodzielniający się mają prawo *do pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie (...). Wychowankowie, którzy łamią Regulamin Placówki, Regulamin Wychowanków, wykazują się nagannym zachowaniem, wchodzi w konflikt z prawem lub też uchylają się od nauki i pracy mogą zostać pozbawieni pomocy albo też może im zostać ona*

zawieszona tymczasowo (...). Należy podkreślić, że przyznawanie pomocy w powyższym zakresie jest kompetencją właściwego PCPR-u, a głównym zadaniem placówki jest wdrażanie wychowanków do samodzielności w dorosłym życiu i udzielanie pomocy w załatwieniu spraw administracyjnych związanych z możliwością uzyskania pomocy na usamodzielnienie. Placówka nie ma podstaw prawnych do decydowania o pomocy przyznawanej usamodzielnianym wychowanków. W związku z powyższym zapisy regulaminu w tym zakresie należy zmodyfikować.

Spośród dzieci przebywających w placówce jedna wychowanka w wieku 17 lat, umieszczona w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, sprawia problemy wychowawcze. Dziewczyna od 30.01.2020 r. przebywa na ucieczce. Placówka o sytuacji wychowanki informowała właściwy sąd oraz współpracuje z policją w sprawie poszukiwań wychowanki. Dyrektor placówki złożyła pisemne wyjaśnienie w sprawie samowolnego oddalania się wychowanki oraz o aktualnych działaniach placówki w tej sprawie (zał. nr 13).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że zadanie dotyczące przestrzegania standardu opieki i wychowania realizowane jest w sposób prawidłowy z uchybieniami. Uchybienia dotyczą: zapisów w „Regulaminie Wychowanków” w zakresie konsekwencji związanych z łamaniem zasad (tj. informowania sądu) i groźby pozbawienia pomocy na usamodzielnienie, co jest niezgodne z ustawowymi zadaniami placówki opiekuńczo-wychowawczej, braku określenia na jaki maksymalny okres czasu i w jakich sytuacjach może nastąpić ograniczenie możliwości korzystania z telefonu przez wychowanków oraz powoływania się w kontrakcie z pełnoletnią wychowanką na uchylony akt prawny. Ponadto uwagi osób kontrolujących odnoszą się do braku podpisów na protokołach z zebrań Samorządu wychowanków oraz ujednoczenia w jeden dokument zapisów dotyczących zwalniania się i pobytu wychowanków poza placówką.

2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza w Starachowicach umożliwia wychowankom utrzymywanie przez nich kontaktów z rodzicami, członkami rodzin i osobami bliskimi. Kontakt utrzymywany jest głównie poprzez rozmowy telefoniczne oraz urlopowania do domów rodzinnych. Regularne osobiste kontakty z rodzicami, dalszą rodziną, rodzeństwem utrzymuje 12 wychowanków. Dziewięcioro dzieci nie ma kontaktu z rodzicami lub z jednym z rodziców. Placówka prowadzi „*Rejestr kontaktów z rodziną*”, w którym wpisywane są wszystkie kontakty wychowanka z rodzicami i osobami mu bliskimi (zał. nr 14). Część wychowanków jest urlopowanych do rodzin i osób bliskich za zgodą Sądu. Wszystkie urlopowania odnotowywane są w „*Rejestrze przepustek*” (zał. nr 15).

W placówce przebywa 10 wychowanków, których sytuacja prawna jest uregulowana, tzn. rodzice pozbawieni są władzy rodzicielskiej, a w przypadku 4 wychowanków – rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską. Siedmioro wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego, a troje nie zgłoszonych, w tym: w przypadku jednej wychowanki, z chwilą uregulowania sytuacji prawnej osiągnęła ona pełnoletność. Natomiast w przypadku pozostałych dwóch wychowanków ich opiekunem prawnym jest babka, która nie wyraziła zgody na zgłoszenie dzieci do Ośrodka Adopcyjnego.

Zgodnie z zakresem czynności praca z rodziną dziecka oraz rozpoznawanie sytuacji rodzinnej dziecka jest jednym z obowiązków pracownika socjalnego. Współpraca z rodzinami wychowanków prowadzona jest na podstawie planu pracy z rodziną (zał. nr 16). Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez pracownika socjalnego zawiera sprawozdanie z pracy na stanowisku pracownik socjalny (zał. nr 17). W okresie objętym kontrolą, pracownik socjalny spisał z jedną rodziną kontrakt socjalny (zał. nr 18). W wyniku realizacji kontraktu zrealizowana została część jego zaleceń.

Zadanie dotyczące działań placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną realizowane jest prawidłowo.

Okresowa ocena sytuacji dziecka.

Zgodnie z art. 136 – 138 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821 ze zm.) w placówce winien działać zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który dokonuje oceny dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej. Następnie zespół powinien dokonać okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb – nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, zespół formułuje na piśmie wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyła go do sądu.

W placówce dokonywana jest okresowa ocena oraz zasadność dalszego pobytu dziecka w placówce. W okresie objętym kontrolą skład zespołu dokonującego oceny i zasadności był okrojony ze względu na pandemię i ograniczał się jedynie do pracowników placówki. W skład zespołu wchodził: dyrektor, pracownik socjalny, psycholog i wychowawca kierujący procesem wychowawczym danego wychowanka. Z posiedzeń sporządzane są „Oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej” (zał. nr 19). Ocena zawiera wszystkie informacje, o których mowa w art. 129 cyt. ustawy. Pierwsza ocena dokonywana jest niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki (tzn. w ciągu kilku dni).

W poprzednim roku kalendarzowym – 2020, odbyło się sześć posiedzeń zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji wychowanków, z tego na dwóch dokonano oceny zasadności dalszego pobytu wszystkich wychowanków w placówce. Natomiast w roku bieżącym odbyło się trzy posiedzenia, w tym na jednym dokonano oceny zasadności dalszego pobytu w placówce wszystkich wychowanków. W przypadku wszystkich dzieci, dalszy ich pobyt w placówce jest zasadny ze względu na brak możliwości powrotu pod opiekę rodziców lub toczących się postępowań sądowych. Większość informacji zawartych w protokole jest prawidłowo sformułowana i faktycznie odnosi się do sytuacji dziecka, poza informacjami dotyczącymi możliwości powrotu do rodziny lub umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej i wniosku dotyczącego zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce. W przypadku ocen – nie podano uzasadnień, a zamieszczono jedynie informację, że dziecko zostało przyjęte do placówki na podstawie postanowienia sądu. Tak sformułowane wnioski przesłane zostały do Sądu (zał. nr 20), w celu zbadania warunków umożliwiających powrót do rodziny lub umieszczenie w rodzinie przysposabiającej.

W przypadku 9 wychowanków zaistniała konieczność składania wniosku zgodnie z art. 100 ust. 4a, którego zapis brzmi: „Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Do wniosku dyrektor dołącza opinię gminy lub podmiotu prowadzącego placówkę”.

Zadanie dotyczące funkcjonowania zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz dokonywania oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą: braku uzasadnień dotyczących zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce w protokołach z posiedzeń ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

Placówka zlokalizowana jest na III piętrze budynku mieszczącego się przy ul. Radomskiej 72 w Starachowicach. W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzono oględziny placówki, z których sporządzono protokół (zał. nr 21). Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. nr 292, poz. 1720), placówka zaspakaja potrzeby dzieci, poprzez zapewnienie im:

- **pokoje mieszkalnych nie większych niż 5 – osobowe, właściwie oświetlonych, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia** – do dyspozycji wychowanków jest 8 pokoi sypialnych (w tym: w 4 pokojach mieszka po dwóch wychowanków, w 3 po jednym wychowanku, w 1 pokoju mieszka trzech wychowanków). Pokoje są przestronne, wyposażone w łóżka z pojemnikami na pościel, szafy do przechowywania odzieży i bielizny oraz rzeczy osobistych wychowanków, biurka, krzesła i inne niezbędne meble. W pokojach znajdowały się również zabawki, gry, książki, puzzle oraz inne rzeczy osobiste wychowanków stanowiące elementy wystroju;
- **łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny osobistej** – na każde dwa pokoje sypialne jest jedna łazienka oraz jedno wc. W każdej łazience jest kabina prysznicowa, umywalka, lustro oraz szafka na przybory higieniczne. Zarówno toalety, jak i łazienki, umożliwiają korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. Miejsca do prania i suszenia usytuowane są w odrębnych pomieszczeniach, które są odpowiednio wyposażone w pralki, środki do prania oraz suszarki;
- **miejsca do nauki** – wychowankowie mogą odrabiać lekcje i uczyć się w swoich pokojach, w których są biurka i krzesła lub w pracowni komputerowej;
- **miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności** - posiłki przygotowywane są w aneksie kuchennym wyposażonym w odpowiedni sprzęt (lodówka, zmywarka, kuchenka) i meble;
- **wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku** – posiłki spożywane są w jadalni usytuowanej przy aneksie kuchennym. Miejsce spotkań i wypoczynku zorganizowane jest w dwóch odrębnych pomieszczeniach (świetlicach), które wyposażone są w TV, zabawki, gry i książki. Dodatkowo wychowankowie wspólnie spędzają czas w pracowni komputerowej, siłowni, pracowni plastycznej;
- **wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów**

żywnościowych oraz napojów - placówka zapewnia wychowankom 5 posiłków dziennie: śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczerek, kolację, które dostarcza firma cateringowa. Dzienna stawka żywieniowa na 1 dziecko wynosi 23,50 zł. Z jadłospisów (zał. nr 22) wynika, że na kolację (poza chlebem, masłem i herbata) podawany jest często jeden rodzaj produktu, np. tylko wędlina, tylko sałatka jarzynowa, tylko pasta rybna lub jajeczna, lub tylko twarożek lub ser biały, co może powodować, że wychowanek nie ma do wyboru innego produktu w przypadku gdy nie lubi np. sałatki jarzynowej. Należy zaznaczyć, że kwestie dotyczące ograniczonych możliwości dostępu do produktów spożywczych oraz samodzielnego przygotowywania posiłków przez wychowanków, po raz kolejny poruszane są podczas kontroli. Wcześniej opisane były po kontrolach, które miały miejsce w Placówce w dniach 24-26.03.2014 r. oraz w dniu 6.10.2015 r. Ponadto, na pytanie uzupełniające zawarte w ankiecie przeprowadzonej podczas kontroli, wszyscy ankietowani wychowankowie (8 osób) wskazali, że nie mogą decydować o tym co jest w jadłospisie - „*jadłospis jest ustalany odgórnie*” i chcieliby to zmienić: „*podczas rozmów*”. Wychowankowie nie wnosili uwag co do jakości posiłków, jednak kontrolujący uważają, że jadłospisy należałoby zróżnicować w taki sposób, by wychowankowie mieli możliwość wyboru innego produktu w przypadku gdy nie lubią np. pasty rybnej oraz decydowania o tym co może zostać uwzględnione w jadłospisie. Ponadto w opinii osób kontrolujących, sama sałatka na kolację czy dwie parówki, zwłaszcza dla dorastających dzieci, może być niewystarczająca do zaspokojenia ich potrzeb żywieniowych. Wątpliwości kontrolujących budzi również kwestia zapewnienia wychowankom dostępu do produktów żywnościowych, ponieważ w dniu kontroli w lodówce były tylko produkty dostarczone przez catering. Można przypuszczać, że po spożyciu posiłku przez wszystkich wychowanków, produktów do przygotowania np. kanapki między posiłkami pozostanie niewiele lub nawet wcale. Zwiększenie dostępności wychowankom do produktów spożywczych i umożliwienie samodzielnego przygotowywania codziennych posiłków (np. śniadań i kolacji) spełnia ważną funkcję wychowawczą i edukacyjną oraz uczy umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu. W wyjaśnieniu pisemnym, złożonym przez Dyrektora Placówki na prośbę kontrolujących, dotyczącym „Braku możliwości wyboru produktów spożywczych na kolację” (zał. nr 2 pkt 1), dyrektor stwierdziła, że posiłki dla wychowanków komponowane są na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia Nr 1154 z dnia 26 lipca 2016 r. Rozporządzenie podjęte zostało w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Zapisy rozporządzenia odnoszą się zatem do placówek oświatowych, a nie placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w obszarze

pieczy zastępczej. W świetle prawa placówki opiekuńczo-wychowawcze są podmiotem żywienia zbiorowego.

Wychowankowie w ramach zajęć kulinarnych przygotowują czasami kolacje, obiady i inne potrawy np.: ciasta. Placówka prowadzi zeszyt, w którym wpisywane są potrawy jakie dzieci przygotowują, liczba wychowanków, dla których jest ona przygotowywana i podpisy wychowawców nadzorujących (zał. nr 23).

- dostępu do opieki zdrowotnej, zaopatrzenia w produkty lecznicze oraz w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne wraz z pokryciem udziału środków własnych dziecka – do wysokości limitu przewidzianego w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

- wychowankowie placówki mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w przychodniach: PZOZ Medyk, VITAMED i NZZ Eskulap w Starachowicach. Ponadto dzieci korzystają z usług lekarzy specjalistów w poradniach: psychiatrycznej (6 wychowanków z powodu zaburzeń emocji i zachowania, w tym jeden również z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych), neurologiczne (2 wychowanków, jeden powodu tików nerwowych i jeden z powodu autyzmu), endokrynologicznej (2 wychowanków z powodu niedoboru wzrostu i wagi), alergologicznej (1 wychowanek), okulistycznej (6 wychowanków), laryngologicznej (1 wychowanek z powodu przewlekłego nieżyty nosa), audiologicznej (1 wychowanek z powodu niedosłuchu). Wszyscy wychowankowie są pod stałą kontrolą lekarza stomatologa. Spośród obecnie przebywających w Placówce wychowanków żaden nie przebywał w szpitalu w okresie objętym kontrolą. Sześcioro wychowanków przyjmuje przepisane im przez lekarzy leki, w tym leki psychotropowe. Jeden wychowanek korzysta z wyrobu medycznego tj.: pieluchomajtki. W placówce przebywa 2 wychowanków z orzeczeniem o niepełnosprawności. Placówka prowadzi dokumentację potwierdzającą dostęp wychowanków do lekarzy i leczenia, w tym specjalistycznego i są to: „*Rejestr konsultacji lekarskich*” (zał. nr 24) oraz „*Rejestr wizyt i konsultacji lekarskich*” (zał. nr 25). Kontrolujący zaproponowali, by z tych dwóch odrębnych dokumentów zrobić jeden, który zawierałby wszystkie niezbędne informacje.

- dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dziecka, uczestnictwa, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych - sześcioro wychowanków uczestniczy w zajęciach profilaktycznych, arteterapii, logopedycznych, rewalidacyjnych grupowych i indywidualnych. Zajęcia te odbywają się w szkołach. W placówce funkcjonują koła zainteresowań: artystyczne, plastyczne, informatyczne, kulinarne, sportowo-rekreacyjne. Organizowane są wyjścia na spacer, basen, do kina, wycieczki rowerowe i autokarowe,

ogniska, grille. Ze względu na pandemię, niektóre formy spędzania czasu wolnego zostały ograniczone. Ponadto troje wychowanków uczestniczy w zajęciach karate w klubie „Karate Senshi Starachowicki Klub Karate Kyokushin”. Jedna wychowanka uczestniczy w kursie „Kelner, barman barista z elementami carvingu”. Część wychowanków jest w trakcie kursu prawa jazdy. Placówka zatrudnia na umowę zlecenie pracownika, którego zadaniem jest zagospodarowanie czasu wolnego poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania wychowanków. Szczegółowy zakres zadań określony jest w umowie zlecenie Nr 2/2021 zawartej w dniu 04.01.2021 r. (zał. nr 26). Ponadto pracownik co miesiąc sporządza sprawozdanie z pracy (zał. nr 27). W sprawozdaniach poza zadaniami określonymi w umowie, widnieją zapisy, z których wynika, że pracownik sprawował opiekę nad wychowankami w pokoju wypoczynkowym i komputerowym. Mając na uwadze fakt, że pracownik ten nie posiada kwalifikacji uprawniających go do sprawowania opieki nad dzieckiem w placówce, o których mowa w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kontrolujący pouczyli dyrektora placówki, że w przypadku tego pracownika, jego zadania winny się ograniczać do zadań wymienionych w umowie zlecenie w §1. Osoba zatrudniona do realizacji zadań, o których mowa w w/w umowie zleceniu, ukończyła pięcioletnie Diecezjalne Studium Organistowskie. Placówka zatrudniała również do końca czerwca 2020 r. na umowę zlecenie osobę, której zadaniem zgodnie z zawartą umową zleceniem Nr 2/2020 z dnia 31.01.2020 r. (zał. nr 28) było: „Zagospodarowanie czasu wolnego poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania plastyczne wychowanków POW”. Sprawozdania miesięczne potwierdzają realizację zadań wyszczególnionych w §1 w/w umowy.

Tegoroczne ferie zimowe wychowankowie spędzili głównie w placówce, ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju. Placówka organizowała zajęcia na miejscu i były to m.in.: oglądanie filmów na DVD, zajęcia plastyczne, kulinarne, świetlicowe, zajęcia komputerowe, gry na play station, wycieczki rowerowe, spacer. Natomiast w wakacje wychowankowie uczestniczyli m.in. w: wycieczce autokarowej do Krakowa oraz czterodniowej wycieczce do Beskidu Żywieckiego. Część wychowanków była urlopowana do rodzin/osób bliskich.

Wszystkie zajęcia odbywające się na terenie placówki lub poza nią odnotowywane są w „Kronice placówki” oraz w „Dzienniku zajęć”;

- odzieży, obuwia, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego, środków higieny osobistej; a także podręczników, pomocy i przyborów szkolnych - wszyscy wychowankowie placówki wyposażeni są w odzież, bieliznę i obuwie, adekwatnie do wieku i potrzeb, a także do pory roku. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w ubiegłym roku kalendarzowym placówka przeznaczyła na zakupy odzieży, obuwia i bielizny

6 926,63 zł. Placówka pozyskuje także odzież i obuwie od sponsorów, które są wydawane wychowankom z magazynu, po zgłoszeniu zapotrzebowania do wychowawcy. Wychowankowie nie dokonują samodzielnie zakupów odzieży, obuwia i bielizny za środki finansowe z budżetu placówki. Jak wyjaśniła Dyrektor Placówki w zał. nr 1 cz. IV zakupy takie są dokonywane przez wychowanków jedynie za ich prywatne pieniądze (np. z kieszonkowego lub od rodziny). Zdaniem kontrolujących, starsi wychowankowie winni mieć możliwość samodzielnego dokonywania zakupów odzieży, obuwia i bielizny w ramach środków finansowych, którymi dysponuje placówka na ten cel. Środki własne wychowanków mogą być niewystarczające i w związku z tym zakupy mogą być dokonywane przez nich sporadycznie. Ponadto, samodzielne dokonywanie zakupów umożliwia nabywanie umiejętności racjonalnego i odpowiedzialnego gospodarowania pieniędzmi.

Wychowankowie zaopatrzeni są w środki higieny osobistej stosownie do wieku i potrzeb, tj.: pastę do zębów, szampon, mydło, patyczki kosmetyczne, żel pod prysznic, maszynki do golenia, kremy, pomadki ochronne, podpaski i inne w zależności od indywidualnych potrzeb podopiecznych. Środki przechowywane są w pokojach wychowanków i łazienkach. Środki czystości, kosmetyki oraz przybory szkolne, podobnie jak w przypadku odzieży i obuwia pozyskiwane są od sponsorów. Podczas oględzin pomieszczeń Placówki, Dyrektor pokazała kontrolującemu magazyn, w którym znajdowały się m.in.: odzież, obuwie, środki czystości, kosmetyki i przybory szkolne. Placówka dokumentuje wszystkie wydane rzeczy z magazynu w kartach pn.: „*Materiały chemiczne i szkolne wydane wychowankowi*” (zał. nr 29), w których wychowankowie własnoręcznym podpisem kwitują ich odbiór;

- kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla dzieci od 5 roku życia, nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% kwoty o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy, ustalonej co miesiąc przez dyrektor placówki - kieszonkowe przyznawane jest zgodnie z „Regulaminem Kieszonkowego, Regulaminem Otrzymywania Kieszonkowego”, który jest częścią „Regulaminu Wychowanków” (zał. nr 5). Wysokość kwoty wyjściowej uzależniona jest od wieku i wynosi: od 15 zł - dzieci do lat 12 oraz 30 zł – dzieci powyżej 12 r. ż. Ponadto w „Regulaminie Kieszonkowego” zapisano, że minimalna kwota kieszonkowego wynosi 10 zł a maksymalna 80 zł. Od 1 czerwca 2021 r. kwota, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uległa zmianie i wynosi 1131 zł, co oznacza, że minimalna kwota kieszonkowego wynosi 11,31 zł. Zmiany opublikowane zostały w Monitorze Polskim z dnia 17 marca 2021 r. poz. 282. W związku z powyższym punkt 5 Regulaminu Kieszonkowego dotyczący minimalnej i maksymalnej kwoty kieszonkowego należy zaktualizować zgodnie z bieżącym stanem prawnym. Ponadto wychowankom, którzy w okresie od czerwca do sierpnia otrzymywali 10 zł kieszonkowego, a nie 11,31 zł, różnicę

należy wyrównać. Należałoby również ujednoczyć w jeden dokument regulaminy dotyczące kieszonkowego.

Po analizie list wypłat kieszonkowego za miesiąc maj, czerwiec, lipiec, sierpień 2021 r. (zał. nr 30) stwierdzono, że najniższą kwotę jaką wypłacono była kwota 10 zł, a najwyższa 80 zł. Wysokość kieszonkowego może zostać zwiększona lub zmniejszona i jest to uzależnione od postawy i zachowania wychowanka w placówce i poza nią, przestrzegania „Regulaminu Wychowanków”, stosunku do nauki szkolnej. Wyróżniające się zachowania wychowanków, zarówno pozytywne, jak i negatywne, odnotowywane są w „Rejestrze zachowania”. Następnie Samorząd wychowanków wraz z opiekunami analizuje zachowania wychowanków i na tej podstawie przyznaje konkretną kwotę kieszonkowego;

- dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością w której znajduje się placówka w tym w systemie nauczania indywidualnego, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych, opłaty za pobyt w bursie lub internatach jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością w której znajduje się placówka - wychowankowie uczęszczają do następujących szkół: Szkoły Podstawowej w Starachowicach (1 wychowanek), Specjalnej Szkoły Podstawowej w Starachowicach (3 wychowanków), Specjalnej Szkoły Branżowej w Starachowicach (2 wychowanków), Szkoły Branżowej I i II stopnia w Starachowicach (6 wychowanków), Szkoły Branżowej przy MOW (1 wychowanek), Technikum w Starachowicach (1 wychowanek). Wychowankom w nauce pomagają głównie wychowawcy, a także inni pracownicy placówki. W ubiegłym roku szkolnym dwie wychowanki miały zajęcia wyrównawcze z języka polskiego i matematyki, które prowadzone były w szkole. Placówka dokumentuje kontakty ze szkołami w postaci dokumentów: „Rejestr wizyt i konsultacji w szkole oraz „Rejestr kontaktów z MOW” (zał. nr 31 i nr 32).

Placówka ponosi koszty pobytu 4 wychowanków przebywających w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Starachowicach. Oznacza to, że dzieci przebywają tam całą dobę od poniedziałku do piątku. W wyjaśnieniu pisemnym (zał. nr 2 pkt 4), Dyrektor Placówki napisała, że: „Placówka nie ponosi opłaty za pobyt w internacie SOS-W wychowanków. Placówka ponosi wyłącznie koszt wyżywienia wychowanków, który bez względu na to czy podopieczni mieszkaliby w placówce czy w internacie, placówka i tak by ponosiła”. Mając na uwadze fakt, że Placówka również mieści się w Starachowicach, zdaniem kontrolujących jest to niezgodne z zapisami rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej z dnia 22 grudnia 2011 r. Zgodnie z zapisem § 18 pkt 13 rozporządzenia placówka zapewnia „**opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka opiekuńczo-wychowawcza**

albo regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna". Zapis „opłata za pobyt” to m.in. opłata za wyżywienie oraz inne składowe kosztów związanych z pobytem, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności w noszonej przez rodziców **za pobyt** ich dzieci w tych placówkach (Dz.U. 2015 poz. 1872). Należy podkreślić, że w/w rozporządzenie w § 33 określa, że specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze (...) są prowadzone dla dzieci i młodzieży, które:

- 1) wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęć rewalidacyjnych, oraz
- 2) posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, o której mowa w § 32, oraz które z powodu tej niepełnosprawności **nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania.**

Jak wskazała dyrektor w wyjaśnieniu pisemnym „Zajęcia szkolne i udział w kółkach zainteresowań na terenie szkoły odbywa się do godziny 16. Po godzinie 16 wychowankowie w grupach wychowawczych uczestniczą w zajęciach pozaszkolnych rozwijając swoje zainteresowania”. Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dzieciom w niej umieszczonym całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby.

- **pokrycia kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką** - placówka przywozi i odwozi wychowanków uczących się w SOSW w Starachowicach oraz pokrywa wszelkie koszty związane z przejazdami wychowanków do lekarzy specjalistów, poradni, przychodni i szpitali;

- **respektowanie praw dziecka** - z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że zapisy regulujące prawa wychowanków zostały określone w "*Regulaminie Wychowanków Placówki Opiekuńczo – wychowawczej w Starachowicach*". Konwencja Praw Dziecka wraz z numerem telefonu do Rzecznika Praw Dziecka znajduje się na tablicy umieszczonej na korytarzu placówki tak, aby każdy wychowanek miał możliwość się z nimi zapoznać. Podopieczni informowani są o swoich prawach zaraz po przyjęciu do placówki.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że zadanie dotyczące zaspokajania potrzeb dzieci i respektowania ich praw jest realizowane prawidłowo z istotnymi uchybieniami. Stwierdzone uchybienia dotyczą: ograniczenia możliwości wyboru przez wychowanków produktów spożywczych uwzględnionych w jadłospisie na kolację oraz ograniczony dostęp produktów, z których można samodzielnie przygotowywać posiłek - należy podkreślić, że uwagi dotyczące powyższych kwestii były

już wnoszone na poprzednich kontrolach; sprawowania bezpośredniej opieki nad wychowankami przez instruktora zajęć kulturalno-oświatowych bez posiadania odpowiednich kwalifikacji; wypłaty najniższej kwoty kieszonkowego w okresie od czerwca do sierpnia br. niezgodnie z obowiązującym stanem prawnym; całodobowego pobytu 4 wychowanków w internacie SOSW w Starachowicach, pomimo, że placówka mieści się również w Starachowicach i ponoszenia za nich kosztów pobytu w postaci kosztów wyżywienia, co jest niezgodnie z zapisami § 18 pkt 13 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto uwagi osób kontrolujących dotyczą ograniczenia możliwości samodzielnego dokonywania zakupów odzieżowych przez wychowanków w ramach środków finansowych placówki przeznaczonych na ten cel.

4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą organizacji pracy w placówce, o której mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Analizie poddano dokumentację indywidualną 7 wybranych wychowanków umieszczanych w placówce w 2018 i 2020 roku. W placówce prowadzone są następujące dokumenty:

Ewidencja wychowanków – zawierała elementy określone w §17 ust. 5 w/w rozporządzenia tj.: imię i nazwisko dziecka, data i miejsce urodzenia, pesel, data przyjęcia do placówki, dane i adres rodziców/opiekunów, podstawa przyjęcia do placówki, data i miejsce odejścia. Na dzień 18 sierpnia 2021 r. lista wpisów odzwierciedlała stan faktyczny wychowanków przebywających w placówce, tj. 14 osób.

Akta osobowe wychowanków – w dokumentacji znajdowały się dokumenty dotyczące dziecka i jego sytuacji z podziałem na następujące obszary: dane osobowe, sprawy sądowe i rodzinne, urlopowania, zdrowie, szkoła, opinie, wywiady, diagnozy, plan pomocy, karta pobytu. W aktach wychowanków, których dokumentację sprawdzono znajdowały się m.in.: postanowienia sądu, skierowanie do placówki, skrócone odpisy aktu urodzenia, protokoły przyjęcia małoletniego do placówki, zaświadczenia o zameldowaniu, dokumentacja medyczna i szkolna, opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznych, orzeczenia o niepełnosprawności, korespondencja z sądem, opinie psychologiczne, notatki służbowe, wywiady środowiskowe. Ponadto w aktach znajdowały się karty informacyjne o wychowanku oraz indywidualne plany pracy z dzieckiem, w których powielane są informacje zwarte w innych dokumentach (np. w planie pomocy, opiniach, wywiadach). W opinii osób kontrolujących nie ma zasadności prowadzenia powyższych dokumentów, a dokumentację dziecka należy prowadzić w zakresie określonym przepisami

prawa tj. w rozporządzeniu MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej z dnia 22 grudnia 2011 r. Dodatkową dokumentację należy opracowywać tylko w przypadku kiedy jest niezbędna (np. dla sądu).

Diagnoza psychofizyczna dziecka – wszyscy wychowankowie, których dokumentację sprawdzono posiadają opracowane przez psychologa diagnozy psychofizyczne. Diagnozy opracowane są zgodnie z §14 cyt. rozporządzenia i zawierają wszystkie wymagane zapisy (zał. nr 33). Z analizy dokumentacji wynika, że diagnozy zostały opracowane w okresie ok. 1 miesiąca od dnia przyjęcia dziecka do placówki.

Plan pomocy dziecku – plany opracowywane są co pół roku i zawierają: imię i nazwisko wychowanka, datę umieszczenia w placówce, datę opracowania planu, imię i nazwisko wychowawcy kierującego procesem wychowawczym (zał. nr 34 i nr 35). W planach określony został cel główny pracy z dzieckiem uwzględniający powrót dziecka do rodziny biologicznej, umieszczenie w rodzinie zastępczej lub przysposabiającej, przygotowanie wychowanka do usamodzielnienia. W planach wyznaczone zostały także cele i działania krótkoterminowe (np. kontakt z przychodnią w sprawie dokumentacji medycznej, kontakt z rodzicami, uzupełnianie na bieżąco braków w odzieży i kosmetykach, wyrabianie podstawowych nawyków w życiu codziennym) i długoterminowe (np. rozwijanie motywacji do porozumiewania się z innymi, praca z logopedą, oddziaływanie terapeutyczne oraz dostosowanie nauczania do deficytów, monitorowanie stanu zdrowia i sytuacji szkolnej, wdrażanie do samodzielności, podtrzymywanie właściwych relacji). W okresie obowiązywania planu dokonywane są modyfikacje wynikające z potrzeb i aktualnej sytuacji wychowanków związane z realizacją założonych celów. W dokumencie znajduje się również ocena realizacji planu za wyznaczony okres, po czym następuje opracowanie kolejnego planu. Dokument podpisany jest przez wychowawcę, pracownika socjalnego i psychologa, brak natomiast podpisu wychowanków, który potwierdzałby zapoznanie się z planem i uwzględnienie zdania dziecka przy jego opracowywaniu (tylko w przypadku jednego wychowanka stwierdzono podpis na wybranych planach pomocy). Zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia opracowując plan pomocy uwzględnia się zdanie dziecka stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości. W opinii osób kontrolujących jest to szczególnie ważne w odniesieniu do nastoletnich wychowanków.

Karta pobytu dziecka – karty prowadzone są dla każdego wychowanka i zawierają wszystkie obszary, o których mowa w § 17 ust. 4 pkt 2 w/w rozporządzenia (zał. nr 36). W trakcie kontroli przeanalizowano wybrane karty wychowanków stwierdzając, że są one uzupełniane co miesiąc, wpisy są krótkie i zwięzłe, odzwierciedlające sytuację wychowanka w placówce. Dokumenty zawierają datę sporządzenia oraz podpis wychowawcy.

Zgodnie z § 17 ust. 1 w/w rozporządzenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej dla każdego dziecka, poza planem pomocy i kartą pobytu, prowadzi się także kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez specjalistę z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację prowadzoną przez psychologa zatrudnionego w placówce tj.:

Karta udziału w zajęciach terapeutycznych grupowych – zawiera datę, listę osób uczestniczących, przebieg zajęć oraz podpis osoby prowadzącej (zał. nr 37). Z analizy kart wynika, że w zajęciach uczestniczy średnio od 3 do 5 wychowanków. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono zajęcia o różnorodnej tematyce (np.: sposoby radzenia sobie ze stresem, poprawna komunikacja oraz okazywanie sobie wzajemnego szacunku, relacje w grupie, budowanie poczucia własnej wartości, terapia zajęciowa w formie zajęć kulinarnych).

Karta pracy – zawiera datę i opis postępowania psychologicznego. Karta spisywana jest za każdy miesiąc z wyodrębnieniem poszczególnych dni i prowadzona dla każdego wychowanka umieszczonego w placówce (zał. nr 38). Dokument jest bardzo obszerny (np. karta za miesiąc styczeń zawiera 20 wpisów, a w miesiącu czerwcu widnieje 16 wpisów, ponadto te same wpisy są wielokrotnie powtarzane w karcie za dany miesiąc oraz powielane w kartach innych wychowanków). Z kart wynika, że wychowankowie niezależnie od potrzeb, wieku i poziomu rozwoju psychofizycznego obejmowani są przez psychologa tymi samymi oddziaływaniami (np.: obserwacja relacji w codziennych sytuacjach, pomoc w rozładowaniu napięcia emocjonalnego i stresu z uwagi na obecność w placówce autystycznego chłopca; gry edukacyjne stymulujące koncentrację uwagi, spostrzegawczość, koordynację wzrokowo-ruchową oraz umiejętność logicznego myślenia; udział w zajęciach terapeutycznych; rozmowy dot. spraw bieżących; rozmowa nt. radzenia sobie z emocjami i napięciem podczas „społecznej kwarantanny”). W opinii osób kontrolujących karta pracy prowadzona w powyższej formie jest zbyt obszerna i nie odzwierciedla pracy specjalistycznej. Karta powinna w zwięzły sposób przedstawiać pracę psychologa z dzieckiem adekwatną do jego potrzeb. Ponadto zgodnie z w/w rozporządzeniem psycholog powinien prowadzić kartę udziału w zajęciach z opisem ich przebiegu – o ile dziecko tego wymaga. Zajęcia, w zależności od potrzeb i charakteru, mogą być przeprowadzane w formie indywidualnej lub grupowej.

Arkusz obserwacyjny – dokument sporządzany jest co miesiąc dla każdego wychowanka umieszczonego w placówce i zawiera opisy odnoszące się do: funkcjonowania społecznego wychowanków na terenie placówki i poza nią; stosunku do obowiązków szkolnych; kontaktów z rodziną biologiczną oraz problemów wychowawczych (zał. nr 39). W opinii osób kontrolujących dokument nie stanowi odzwierciedlenia obserwacji i nie zawiera informacji

o badaniach psychologicznych. Z analizy arkuszy wynika, że opisy odzwierciedlają stan faktyczny związany z pobytem i funkcjonowaniem wychowanków w placówce (np. wychowanka jest uczennicą klasy ósmej, przygotowuje się do egzaminów; ma poprawne relacje z innymi wychowankami; nie opuszczała placówki z uwagi na pandemię, utrzymuje kontakt telefoniczny z bliskimi). Powyższe informacje powinny zostać zawarte w karcie pobytu. Ponadto stwierdzono, że podobnie jak w przypadku kart pracy, niektóre wpisy w arkuszach są powielane u wychowanków oraz wielokrotnie powtarzane w kartach w poszczególnych miesiącach. Zgodnie z w/w rozporządzeniem psycholog powinien prowadzić arkusze badań i obserwacji psychologicznych, a tym samym pracować w oparciu o wystandaryzowane metody badawcze.

Poza wyżej opisaną dokumentacją, zgodnie z § 26 pkt 14 Regulaminu Organizacyjnego Placówki do podstawowych obowiązków psychologa należy *„opracowanie szczegółowych sprawozdań z wykonywanej pracy za każdy miesiąc w tym: informacje z przeprowadzonych zajęć terapeutycznych grupowych i indywidualnych, z zakresu pomocy psychologicznej udzielonej wychowawcom i opiekunom placówki, rodzicom, rodzinom wychowanków, z kontaktów ze szkołami i innymi instytucjami, z którymi placówka współpracuje, kontraktów socjalnych spisywanych z rodzinami oraz dokonywanych modyfikacji tych planów”*. W trakcie czynności kontrolnych przedstawiono do wglądu miesięczne plany pracy psychologa (zał. nr 40) oraz sprawozdania (zał. nr 41). W opinii osób kontrolujących założenia ujęte w planach pracy psychologa związane są z obowiązkami wynikającymi z pełnionej przez niego funkcji i wpisują się w zakres zawartej umowy oraz czynności pracownika, nie ma zatem potrzeby tworzenia odrębnych dokumentów odnoszących się np. do współpracy z wychowawcami i pracownikami placówki czy do pracy indywidualnej albo grupowej z wychowankami. Ponadto założenia pracy psychologa zostały zwarte w ogólnym planie pracy tworzonym na dany rok. Natomiast sprawozdania, w których w bardzo szczegółowy sposób psycholog opisuje swoją pracę dzień po dniu stanowią kolejny obszerny i rozbudowany dokument, który wymaga czasu na opracowanie.

Podobną dokumentację tj. miesięczne plany pracy i sprawozdania tworzą także inni pracownicy placówki. Zdaniem osób kontrolujących należy zrezygnować z tak rozbudowanej i sformalizowanej dokumentacji, a czas pracy związany z przygotowaniem nadmiernej ilości dokumentów przeznaczyć na bezpośrednią pracę z dziećmi. Należy podkreślić, że w wyniku poprzednich kontroli także zwracano uwagę na powyższą kwestię.

Podsumowując stwierdzić należy, że dokumentacja prowadzona przez psychologa jest zbyt obszerna, zawiera dużą liczbę powtarzających się wpisów, nie jest zindywidualizowana, a tym samym nie odzwierciedla pracy specjalistycznej. Ponadto nie

ma zasadności prowadzenia kart pracy dla wszystkich wychowanków. Podejmowanie oddziaływań specjalistycznych, a tym samym prowadzenie dokumentacji w powyższym zakresie zgodnie z przepisami prawa, powinno mieć zastosowanie o ile dziecko tego wymaga, adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb. Natomiast arkusz badań i obserwacji psychologicznych powinien być narzędziem wykorzystywanym do diagnozowania dzieci i młodzieży w oparciu o wystandardyzowane metody badawcze, w celu objęcia ich pomocą psychologiczną lub inną formą specjalistycznego wsparcia.

Informacje o wychowankach i ich sytuacji rodzinnej są wielokrotnie powielane w różnych dokumentach. Ponadto pracownicy prowadzą dodatkową, w opinii osób kontrolujących zbędną dokumentację, która wymaga czasu na jej przygotowanie, a czas ten zgodnie z założeniami pracy wychowawczej powinien być poświęcony przede wszystkim na bezpośrednią pracę z dziećmi.

W planach pracy stwierdzono brak podpisu wychowanków, który potwierdzałby zapoznanie się z planem i uwzględnienie zdania dziecka przy jego opracowywaniu.

Wobec powyższego zadanie dotyczące przestrzegania przepisów określających zasady działania placówki realizowane jest prawidłowo z uchybieniami.

Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza realizując swoje zadania współpracuje z różnymi instytucjami w szczególności z Starostwem, PCPR w Starachowicach, OPS-ami, MOW-ami, Sądami Rodzinnymi i Kuratorami, szkołami, do których uczęszczają wychowankowie, policją, MOSiR-em w Starachowicach, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Adopcyjnym.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród wychowanków.

W trakcie czynności kontrolnych poproszono dyrektora o przekazanie wychowankom anonimowych ankiet do wypełnienia. Ankieta została wypełniona łącznie przez 8 wychowanków obecnych w placówce w czasie trwania kontroli (zał. nr 42).

Z analizy odpowiedzi wychowanków wynika, że placówka zapewnia im odpowiednie warunki pobytu (8 – odpowiedzi „tak”). Na pytanie czy placówka zapewnia odpowiednią odzież i obuwie przystosowane do panującej pory roku 7 wychowanków odpowiedziało twierdząco, w 1 przypadku brak odpowiedzi. Spośród wychowanków 6 wskazało, że mają możliwość decydowania jaką odzież/obuwie chcą zakupić, natomiast 2 wychowanków udzieliło odpowiedzi „nie” wskazując, że ogranicza je budżet przeznaczony na ubrania. Wszyscy wychowankowie potwierdzili, że placówka zapewnia im środki czystości, smaczne posiłki oraz bieliznę osobistą. Spośród ankietowanych 7 wychowanków stwierdziło, że czują

się najedzeni, natomiast 1 osoba wskazała odpowiedź „nie zawsze”. Wszyscy wychowankowie wskazali, że nie mogą decydować o tym co jest w jadłospisie. Na pytanie uzupełniające co chcieliby zmienić i w jaki sposób wskazano: „podczas rozmów”, „jadłospis jest ustalany ogólnie”, „nic, jedzenie jest smaczne więc nie ma potrzeby go zmieniać”, „nie bo posiłki są dobre”. Na pytanie ile razy jadasz posiłki 4 wychowanków odpowiedziało „zawsze jak jestem głodny” oraz 4, że posiłki spożywa „pięć razy”. Wszyscy wychowankowie wskazali, że mają całodobowy dostęp do jedzenia i picia. Również otrzymywanie kieszonkowego potwierdzili wszyscy ankietowani wychowankowie i wskazali w 3 przypadkach, że kwota kieszonkowego mieści się w przedziale 10-80 zł, w 4 przypadkach jest to kwota 30 zł, w 1 przypadku kwota 15 zł.

Na pytanie dotyczące pomocy medycznej - 5 wychowanków odpowiedziało, że zawsze może liczyć na taką pomoc, 1 wychowanek udzielił odpowiedzi „nie” oraz 2 wychowanków odpowiedzi „czasami”.

Na pytanie o możliwość wypowiedzania własnego zdania na tematy, które są ważne dla wychowanków w 5 przypadkach udzielono odpowiedzi „tak, zawsze”, w 4 - „tylko czasami”. W ankiecie 7 wychowanków potwierdziło, że ma możliwość rozwijania własnych zainteresowań zarówno na terenie placówki, jak i poza nią, w 1 przypadku udzielono odpowiedzi „nie”. Jako osoby, do których wychowankowie mogą zwrócić się po pomoc wskazywano: dyrektor (1), wychowawca (7), psycholog (4), kolega/koleżanka (2).

Na pytanie czy masz możliwość kontaktu z pedagogiem w placówce 4 wychowanków udzieliło odpowiedzi „tak, mam możliwość”, 3 - „nie mam takiej potrzeby”.

Natomiast na pytanie czy masz możliwość kontaktu z psychologiem w placówce wszyscy wychowankowie udzieliли odpowiedzi „tak, mam taką możliwość”.

W zakresie pytań dotyczących wychowawców, większość ankietowanych wychowanków potwierdziła, że wychowawcy rozmawiają z nimi na temat ich samopoczucia (6), rodziny (6), sukcesów/kłopotów (5), zalet/mocnych cech (6); pozostali wychowankowie wskazali odpowiedź „czasami (2) oraz „nigdy” (1). 6 wychowanków wskazało, że czują się docenieni przez wychowawców, 2 wskazało „czasami”, 1 „nie”. Natomiast na pytanie czy są przez nich chwaleni – 5 potwierdziło, że tak, 3 wskazało „czasami”.

Na kolejne pytanie odpowiedziano następująco - czy twój wychowawca:

- organizuje wiele zajęć integrujących grupę (6 – tak, 2 – czasami)
- dostrzega i docenia osiągnięcia Twoje i Twoich kolegów i koleżanek (6 – tak, 2 – czasami)
- prowadzi ciekawe zajęcia, warsztaty, wycieczki (7 – tak, 1 – nie)
- dba o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży (8 – tak)
- interesuje się kłopotami i problemami dzieci i młodzieży (7 – tak, 1 – czasami)

- przestrzega praw dziecka (8 – tak)
- pomaga rozwiązać twoje problemy (7 – tak, 1 – czasami)
- pomaga w nauce (8 – tak).

Na pytanie otwarte dotyczące atmosfery jaka panuje w placówce wychowankowie odpowiadali: ciepła (2), serdeczna (2), życzliwa (1), przyjazna (5), rodzinna (5). Wszyscy wychowankowie stwierdzili, że czują się dobrze w placówce.

Relacje i kontakty z innymi wychowankami w placówce oceniono w ankietach w następujący sposób: są bardzo dobre – 2, są dobre – 4, są bardzo różne: i złe i dobre – 2. Natomiast w zakresie relacji wychowanków z kadrami placówek wskazano: są bardzo dobre – 1, są dobre – 3, są bardzo różne: i złe i dobre – 3, w 1 ankiecie brak odpowiedzi. W obu pytaniach nie wskazano, że relacje w placówce są zdecydowanie złe.

Wszyscy wychowankowie wskazali, że mogą uczestniczyć w imprezach i zajęciach dodatkowych organizowanych przez placówkę takich jak: kino, spacer, wyjazdy, basen.

Również wszyscy potwierdzili, że mają możliwość swobodnego kontaktowania się z krewnymi i rodzicami, natomiast 6 wskazało, że kontaktują się także z przyjaciółmi i znajomymi. W 1 przypadku przy pytaniu odnoszącym się do znajomych udzielono odpowiedzi „nie – pani dyrektor nie wyraża zgody” oraz w 1 przypadku brak odpowiedzi.

Z ankiety wynika, że wszyscy wychowankowie zostali zapoznani z: regulaminem placówki, regulaminem kieszonkowego, regulaminem samorządu wychowanków i Konwencją Praw Dziecka oraz potwierdziło, że w placówce funkcjonuje samorząd wychowanków. W ankiecie 6 wychowanków wskazało, że są informowani o ważnych wydarzeniach w placówce, o planach i zmianach dotyczących wychowanków i kadry, 2 wychowanków wskazało, że nie. Wszyscy ankietowani wychowankowie znają zasady bezpiecznego pobytu w placówce.

Na pytanie czy w placówce zdarzały się Tobie lub Twoim kolegom takie zachowanie jak... wychowankowie odpowiedzieli następująco: wagary: 4 – tak, 4 – nie; kradzież: 1 - tak, 7 – nie; picie alkoholu: 2 – tak, 6 – nie; palenie papierosów: 4 – tak, 3 – nie, 1 – sporadycznie; zażywanie narkotyków: 1 – tak; 7 – nie.

Jako osoby czuwające w placówce nad przestrzeganiem i realizacją praw oraz obowiązków wychowankowie wskazali głównie wychowawców, psychologa i dyrektora (8); samorząd wychowanków (5); koledzy/koleżanki lub ja sam (4).

Wychowankowie w 7 ankietach potwierdzili, że prawa i obowiązki są dla nich jasne i zrozumiałe, 1 osoba wskazała „tylko niektóre”. Natomiast na pytanie czy w twojej placówce przestrzegane są prawa dziecka udzielono 6 odpowiedzi twierdzących, 1 „trudno powiedzieć” i 1 „nie”.

Ankietowani (8 wychowanków) potwierdzili, że wiedzą jakie nagrody i kary funkcjonują w placówce, dla 6 wychowanków kary i nagrody są jasne i zrozumiałe, 2 wychowanków wskazało „nie zawsze”; 5 wychowanków potwierdziło, że mogą odwoływać się od kar, 2 – nie, 1 – nie zawsze. 6 wychowanków wskazało, że może korzystać z osobistego telefonu komórkowego, 3 udzieliło odpowiedź „nie” (z czego w 2 ankietach uzupełniono, że dzieci posiadają tablet zamiast telefonu).

Wychowankowie w ostatnim pytaniu wskazali, że w placówce chcieliby zmienić: „zwiększyć kwotę kieszonkowego”, „mieć Internet w pokojach”, „wprowadzić możliwość nocnych wyjść pełnoletnich wychowanków po ustaleniu z dyrekcją”.

Podsumowując stwierdzić należy, że odpowiedzi zawarte w ankietach wyrażają pozytywną opinię 8 wychowanków na temat placówki. Mając na uwadze, że nie wszyscy wychowankowie wyrazili swoją opinię w ankietach zasadne jest omówienie niektórych kwestii (np. wyżywienie, kieszonkowe, zakupy odzieżowe, wyjścia,) podczas spotkań Samorządu Wychowanków.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z Dyrektorem Placówki, psychologiem;
- analizy dokumentacji: Regulaminu Organizacyjnego Placówki i Statutu, planów pomocy dziecku i kart pobytu, diagnozy psychofizycznej dziecka, akt osobowych wychowanków, dokumentacji z posiedzeń stałych zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oraz kart odzieżowych, jadłospisu, grafików dyżurów oraz innej dokumentacji związanej z zakresem kontroli;
- pisemnych informacji i wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Placówki stanowiących załącznik nr 1 i nr 2,
- anonimowych ankiet wypełnionych przez 8 wychowanków obecnych w czasie kontroli w placówce;
- wizji lokalnej i oględzin pomieszczeń placówki.

Mając na uwadze powyższe wydaje się zalecenia pokontrolne.

1. Dokonać stosownych zmian w Statucie Placówki w zakresie określania typu jednostki organizacyjnej powiatu jaką jest placówka opiekuńczo-wychowawcza, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Sprecyzować zapisy w „Regulaminie korzystania z telefonów komórkowych” dotyczące okresu na jaki może nastąpić ograniczenie z jego korzystania i w jakich

konkretnie sytuacjach. *Zmodyfikowany dokument przedstawić do wglądu Wojewodzie Świętokrzyskiemu.*

3. Ujednoczyć i zmodyfikować dokumenty związane z pobytem wychowanków poza placówką zgodnie z uwagami zawartymi w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym. *Zmodyfikowany dokument przedstawić do wglądu Wojewodzie Świętokrzyskiemu.*
4. Dokonać stosownych zmian w „Regulaminie Wychowanków” dotyczących konsekwencji łamania zasad i praw do pomocy usamodzielnianym wychowankom zgodnie z uwagami zawartymi w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym. *Zmodyfikowany dokument przedstawić do wglądu Wojewodzie Świętokrzyskiemu.*
5. Protokoły ze spotkań Samorządu Wychowanków winny być podpisane przez wszystkich uczestników zebrania zwłaszcza przez członków Samorządu.
6. Zaktualizować kontrakty z pełnoletnimi wychowankami, w których ujęte zostały nieobowiązujące akty prawne. *Zaktualizowane kontrakty przedstawić do wglądu Wojewodzie Świętokrzyskiemu.*
7. W „Ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej” formułować uzasadnienia dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce.
8. Zapewnić dodatkowy produkt na kolację tak, aby wychowankowie mieli wybór w sytuacji gdy nie lubią ujętych w jadłospisie produktów.
9. Uwzględnić zdanie wychowanków podczas układania jadłospisów i dostępu do dodatkowych produktów spożywczych.
10. Nie dopuszczać do sytuacji, w której bezpośrednia opieka nad dziećmi sprawowana jest przez osobę nie posiadającą kwalifikacji, o których mowa w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
11. Dokonać zmian w „Regulaminie kieszonkowego” w zakresie najniższej i najwyższej kwoty i wypłacać bieżące kieszonkowe w kwotach zgodnych z obowiązującym stanem prawnym. *Zmodyfikowany dokument przedstawić do wglądu Wojewodzie Świętokrzyskiemu.*
12. Wyrównać wychowankom różnicę najniższego kieszonkowego za okres od czerwca do sierpnia br. wyliczoną od kwoty określonej w Obwieszczeniu MRiPS z dnia 17 marca 2021 r, Monitor Polski poz. 282. *Listy potwierdzające wypłatę wychowankom wyrównania kieszonkowego przedstawić do wglądu Wojewodzie Świętokrzyskiemu.*
13. W bursie lub internacie umieszczać dzieci jeżeli uczą się w szkole znajdującej się poza miejscowością, w której mieści się placówka opiekuńczo-wychowawcza i wyłącznie w takich sytuacjach ponosić koszty ich pobytu zgodnie z § 18 pkt 13 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej z dnia 22 grudnia 2011 r.

14. Dokumentację z zakresu pracy z dzieckiem prowadzić w zakresie określonym w rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej z dnia 22 grudnia 2011r., a dodatkową dokumentację opracowywać tylko w przypadku kiedy jest niezbędna.
15. Zgodnie z § 15 ust. 2 w/w rozporządzenia opracowując plan pomocy uwzględniać zdanie dziecka stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia jego dojrzałości oraz potwierdzać podpisem wychowanka na dokumencie.
16. Zmodyfikować dokumentację prowadzoną przez psychologa zgodnie z uwagami zawartymi w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz prowadzić dokumentację specjalistyczną tj. kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez specjalistę oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
17. Ograniczyć liczbę dokumentacji prowadzonej przez wychowawców i specjalistów, a czas przeznaczony na jej przygotowanie poświęcić na bezpośrednią pracę z dziećmi.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821 z póź. zm.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę

samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania.

W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcę zastępczego w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Anne Knap - Bucińska
Anna Tomiecka

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Mariusz Pasiek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)